

ДИМИТЪР ПЕЕВ
РЕПОРТАЖ ОТ ЛУННИЯ ГРАД

chitanka.info

Вие сигурно си представяте Лунния град с улици, сгради, градини и площади. И аз очаквах точно това — да видя град като всички наши земни градове. Но тук картината е съвсем друга.

Лунният град или всъщност научноизследователската станция на Луната е построена в една пора на северозападните склонове на гигантския кратер Архимед. Вероятно на вас пора нищо не ви казва. Така се наричат съвсем малките кратери с диаметър от няколкостотин метра. По дъното на нашата пора е разположена лунната оранжерия, а в стените ѝ са вградени жилищните помещения, лабораториите и заводът. Помещенията са свързани с общи коридори, а етажите — с асансьори. В Лунния град живеят около 300 души. И всички те са прочути специалисти в своята научна област. Постоянно работят, постоянно са в движение, никога не им стига времето. Учените престояват тук най-много по две години. Поради малката притегателна сила мускулите им отслабват и когато се завърнат на Земята, те мъчно понасят тежестта на тялото си. Множество експедиции непрекъснато търсят, откриват и разработват несметните богатства на Луната.

Трудно е в един кратък репортаж да се опише всичко, което любознателните домакини показват на госта в Лунния град — удобните жилищни помещения, чудесните общи салони, богатите лаборатории, удивителните автомати, които поддържат живота на хората, инсталациите за пречистване на въздуха, уредите за поддържане на постоянна температура и влажност, апаратурата за възобновяване на водата, знаменитите кибернетични „готвачи“. Но, както ме предупредиха още на Земята, никой досега не е напуснал Лунния град, без да разгледа трите му „чудеса“: обсерваторията, оранжерията и завода.

Нека и ние не изменяме на традицията и да започнем от лунната обсерватория.

Асансьорът бързо ни отнася на най-горния етаж. Оттам, по тясна стълба, достигаме до солидна врата. Разводачът натиска голямо червено копче с надпис „Вход“. Автоматът отмества стоманения щит само когато налягането в двете помещения е изравнено. Ако някой метеорит е пробил покрива на обсерваторията, това ще попречи да излети въздухът от останалите вътрешни помещения, защото обсерваторията се намира на билото на кратерната стена.

Изведнъж се озоваваме сякаш на открито. Над нас чернее страшното, обсипано с едри звезди лунно небе. Ярко свети огромният диск на Земята. Куполът, който покрива обсерваторията, е направен от особено яка пластмаса и тя задържа всички лъчи, с изключение на светлинните. Макар и невидим, той изолира херметически помещението и запазва намиращата се под него изкуствена атмосфера.

Всред множеството оптически уреди особено изпъква главният рефлектор. Двадесетметровото огледало на този телескоп, в съчетание с различни окуляри, дава възможност да се ползват увеличения до сто хиляди пъти. С него могат да се наблюдават на Марс предмети, по-големи от 150 м, докато астрономите на Земята, поради непрестанното движение на въздушните пластове, рядко ползват увеличения над 500 пъти и почти никога по-големи от хиляда. Представяте ли си какво значи това за науката? — Само за няколко години наблюдателите от лунната обсерватория са направили със своите телескопи повече открития, отколкото земните астрономи за всички изминали векове. Телескопите работят буквално непрекъснато. Тук небето е винаги чисто, безоблачно — нали няма атмосфера. Тя не пречи да се наблюдава и през време на дългия 14 денонощия лунен ден.

Направи ми впечатление, че никой не наблюдаваше през телескопите. Обясниха ми, че образът на светилото се записва на магнитна лента за документация и същевременно се предава по специален радиоканал на Земята. Там всеки астроном може да види в екрана на своя телевизионен приемник наблюденията на лунните телескопи. Така Луната постепенно става обсерватория на Земята.

Встрани, около обсерваторията, по съседните чукари, стърчат редици гигантски мрежести конструкции. Това са радиотелескопите. По-нататък, кацнал на градската площадка, блести в лъчите на Слънцето строен космически кораб. Това е първият планетолет, построен в лунния завод.

Да, универсалният завод на Лунния град изготвя както въздух, вода и почва за оранжерии, така и машини за поддържане на жизнените условия, дори цели космически кораби. Само най-фините навигационни уреди засега все още се доставят от Земята. Но стремежът на тукашните инженери е в най-скоро време да се освободят изцяло от тази зависимост, сами да изработват всичко необходимо за междупланетните полети.

Впрочем, нека посетим самия завод. Той е построен дълбоко в недрата на кратерната стена, тридесетина метра под последните жилищни помещения. Влизаме в бързоходния асансьор. Светлините на отделните етажи примигват на таблото. Ето ни в машиностроителния цех. Наредените в стройни редици кибернетично управлявани стругове са свързани помежду си с транспортни ленти. Тук няма хора — машините сами изготвят детайлите, управляват се отдалече, от специален команден пункт в горните етажи. Впрочем, не — там в дъното, пред огромното, изпъстрено с множество измервателни уреди, телевизионни екрани и контролни лампички табло седи дежурният инженер. Той само наблюдава работата на автоматите, готов в случай на повреда веднага да се намеси. Цехът изглежда малък, а изготвя по един десеттонен всъдеход на ден. И тази машина може да пренася не десет, а шестдесет тона товар, защото, както знаете, тук, на Луната, всичко тежи шест пъти по-малко, отколкото на Земята. Товарните всъдеходи служат главно за пренасяне на рудите. Те се управляват от кибернетични „шофьори“ и сами, без участието на хората, превозват рудата до металургичния цех, където тя се топи и преработва.

Минаваме през редица зали и попадаме в един от химическите цехове. Той е малък и се губи край гигантския си събрат, където се получават химическите горива за ракетните двигатели. Но едва ли има по-важен цех от него. Тук се произвежда прекрасният чист планински въздух, който дишаме навсякъде из помещенията на Лунния град. С него се зареждат апаратите на скафандрите, резервоарите на планетолетите. Въздухът се добива от кафеникавите скали на лунните планини, които съдържат не само кислород, но и всички необходими за живота вещества. Минералите се разлагат, химическите елементи се отделят, пречистват и се разпределят според нуждите на завода. Кислородно-азотната газова смес се ароматизира с борова есенция, охлажда се до 18 градуса целзий, придава ѝ се необходимата влажност и след като се йонизира, се разпраца по въздухопроводите във всички жилищни помещения. Ненапразно обитателите на Лунния град се гордеят, че дишат по-полезен и чист въздух от земните жители.

Заводът, битовите помещения, научните лаборатории, транспортните средства, различните механизми и оранжерии се нуждаят от огромни количества енергия. Но атомната електроцентрала и слънчевите енергетични станции снабдяват всички консуматори с

неограничени количества ток. Отдавна е отминало времето, когато на Луната се е пестяла електроенергията.

Колкото и да са интересни астрономическата обсерватория, лабораториите, различните цехове на универсалния завод, не бива да забравяме и за оранжерията, която изхранва обитателите на Лунния град. Всички необходими продукти се отглеждат тук. Това е съвсем естествено. Да се превози един килограм храна от Земята на Луната е по-скъпо, отколкото да се изработи той от чисто злато.

Оранжерии на Лунния град са разположени по кратерното дъно на пората. Те не заемат повече от осемдесет декара площ, но са толкова продуктивни, че задоволяват с изобилна храна всички лунни обитатели и доставят продукти за междупланетните кораби.

Асансьорът ни отвежда към дъното на пората. Предпазната херметическа врата се разтваря автоматически и ние навлизаме в един от секторите на оранжерията. Въздухът е горещ и влажен, наситен с много въглероден двуокис. Мощни рефлектори разливат ослепителна светлина върху буйната зеленина. Те заместват слънчевите лъчи, тъй като сега този раздел се намира в сянката на кратерната стена, а растенията, за да дават богати реколти, трябва да бъдат облъчвани непрестанно.

Цялата оранжерия е покрита с няколко слоя прозрачна пластмаса. Между тях се пропускат различни по състав газове, които поглъщат вредните лъчи на слънчевата и космическата радиация. А множество стоманени въжета удържат тавана. Но не от падане, а за да не излети под напора на вътрешното атмосферно налягане. Нали над него е безвъздушното космическо пространство.

Посрещат ме няколко „лунни“ агрономи, които се грижат за богатата растителност. Един завежда тропическите плодове, друг — зеленчукопроизводството, трети — житните култури. В отделните сектори се поддържа различна температура и влажност, мени се концентрацията на въглеродния двуокис, пускат се подходящи по сила и състав лъчи — така, че всяко растение да се развива при най-благоприятните за него условия.

Всичко тук е необикновено изумително. Фурмите са по-големи от банани, кокосовите орехи — колкото тикви, а портокалите съперничат по размери на футболните топки. В зеленчуковия сектор едва можах да се провря през гората от... лук, моркови, репички и

салата. Да, да, не се шегувам. Всички растения, отглеждани в лунната оранжерия, имат необикновено големи размери и дават непрестанно плодове. Решаваща причина за това, покрай идеалните условия, е слабата притегателна сила на Луната. Мястото тук е малко, не е като на Земята, и опитните лунни агрономи не могат да си позволят разточителството да отглеждат дребните и слабопродуктивни земни растения.

Ето, поднасят ми някакъв плод, който прилича на едра червена праскова. Аз отхапвам бавно от него, вдъхвам аромата му и се мъча да открия какво е това. Но... ако не бяха ми казали, едва ли щях да позная, че този сладък плод е „лунна череша“ без костилка.

Направи ми впечатление, че повечето зеленчуци се отглеждат във вода, без почва. Химическите цехове могат да произвеждат достатъчно доброкачествена почва, но тя все по-рядко се използва. Откъде тогава растенията черпят необходимите за развитието им вещества? — Въглеродния двуокис — от въздуха, а всички останали соли — от водния разтвор, в който са потопени корените им. Според нуждите, само за закрепване, се използват ситни камъчета и металически мрежи.

Тук градинарите отглеждат особено много гъби. Всяка една от тях тежи няколко килограма. Те са високо производителна култура — съдържат много белтъчини и са извънредно вкусни. Жителите на Лунния град посрещат винаги с радост блюдата с гъби.

Най-трудният проблем при изхранването тук е месото. Никой, разбира се, не мисли да го доставя от Земята. А животните се отглеждат мъчно при Лунните условия. Фураж може да се приготви достатъчно, но те се нуждаят от по-просторно място. Затова сега се развъждат почти само птици и зайци. Те дават достатъчно месо, но менюто е еднообразно. Дори пържените пилета омръзват, ако ви се поднасят всеки ден. Затова лунните зоолози планират построяването на голям подземен свинарник.

Така, отдадени на упорит труд, живеят хората в Лунния град. Те изследват тайните на природата, откриват и разработват безчетните богатства на Луната, посрещат и изпращат ракетите за връзка с майката Земя, строят огромни космически кораби за полети до другите планети. Всички със съжаление напускат Луната, когато изтече срокът

за техния престой. Защото толкова хубав, толкова интересен е чудният град, построен от хората в мъртвите скали на нощното ни светило.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 2 от 1962 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.